

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 1. Singularis sententia refertur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

CONTRORSIA X.

De pura omisione.

DISPVTANT Doctores an possit dari pura omisio libera; dicitur pura omisio, illa, quæ est in voluntate absque alio actu illam inducente, seu in impossibili cum actu positio, cui omisio positio opponitur, neque imperatur aliquo actu directo. Vnde quando est actus amoris in voluntate, omisio odij non est pura, quia amor impossibilis est cum odio, & quando quis dicit, nolo odio habere, omisio odij pura non est, quia imperatur ab actu positio illam imperante. Omisio libera necessarii dependet à cognitione; id autem, quod à cognitione dependet, ab illius obiecto aliquo modo necellum est dependere, vnde ad eandem questionem pertinet definire, an detur omisio, & an à motiuo aliquo omisio dependeat. Posito respectu ad motiuum in omisione insurgit difficultas an ex motiuo supernaturali ipsa omisio supernaturalitatem trahat. Ex his procedunt Theologi ad disputandum an pura omisio sit moraliter honesta, & meritoria. Definiam ergo an omisio libera sit, Quomodo ex cognitione dependeat, An motiuum habeat intrinsecè vel extrinsecè: an supernaturalitatem ab obiecto trahere possit, quæ ad Philosophum pertinent. An verò sit honesta moraliter, & meritoria, Theologis disputandum relinquam, ne in alienam messem mittam. Alio sensu solet inquiri, an possit esse pura omisio, videlicet an voluntas possit libere cessare ab omni actu, quod hic similiter definiam. Controuersia hac acrem inter Recentiores nostros disputationem excitauit, ideo illam exactè tractabo inter Philosophiæ terminos.

PUNCTVM PRIMVM.

An possit dari pura omisio?

§. I.

Singularis sententia refertur.

1 Singularis est sententia quam tenet Gabriel in 2. distinctione 41. questione vnica, articulo 3. dub. 3. pro qua Neoteriorum quemdam refert Salas l. 2. tom. 13. disp. 2. sect. 5. n. 82. quamque ex Caiet. 1. part. 4. q. 63. art. 5. defendendam suscepit Hurtad. tomo de Incarnatione, disp. 62. sect. 3. in qua defenditur voluntatem posse elicere actum amoris, & illum omittere absque vilo actu positio, non tamen libere omittere, dum actu positio non dicit, volo omittere, & potentiam libere exercentem actum positio non libere eodem euentu omittitur, etiamsi omittet in instanti in quo posset non omittere; & actum positio elicere.

2 Fundamentum huius sententiæ sumitur ex non esse, in quo consistit omisio: actus enim amoris physice est, & habet entitatem, physiceque producitur, omisio verò illius non est physice secundum entitatem, vnde per metaphoram illi esse tribuimus, & metaphoricè dicimus, caritas est, dicitur, si propriè loqueremur, visus non est, nunquam negationem absolute esse significantes.

3 Ex hoc duplici actu, vno physico in entitate actus positio constituitur, & altero metaphorico in non esse actus, seu in omisione, quæ metaphoricè est actus, & dicitur esse, duplicem potentiam actuiam medietur Hurtad. propriam & metaphoricam. Potentia propriè operatiua est respectu actus proprii & physici. Potentia metaphorica est respectu actus metaphorici, & improprii, scilicet omisionis, quem actum Logicum appellat Hurtadus, & po-

tentiam respectu illius Logicam, & logicè potentem esse asseruat.

His iactis principiis sic arguit Hurtadus: Omnis terminus liber voluntatis est operabilis: sed omisio non est operabilis: ergo non est libera. Secundo, Potentia est libera respectu illius termini, quem potest operari, & non operari: sed non potest operari, & non operari omisionem: ergo respectu omisionis non est libera. Probat minor. Potentia non potest operari omisionem: ergo potentia non respicit omisionem, tanquam terminum operabilem, & non operabilem: ergo non illam respicit tanquam terminum libertatis.

Si respondeas potentiam dici propriè operatiuam respectu vnius termini, videlicet respectu termini positio, impropriè comparatione alterius, quod sufficit vt respectu vtriusque sit libera. Occurrit Hurtadus: Definitio cuiusvis rei absque vlla metaphora debet conuenire definitis vt sit tale simpliciter; pratum enim cui per metaphoram definitio risus competere potest, simpliciter, & verè non ridet: ergo vt omisio simpliciter, & propriè libera esset, illi debebat absque vlla metaphora competere definitio libertatis: ergo absque vlla metaphora debebat esse operabilis, & non operabilis: sed sic est, quod seclusa metaphora omisio non est operabilis: ergo non potest esse simpliciter libera. Hoc est fundamentum magis fucatum huius sententiæ; nonnulla alia adducit Hurtadus, quæ postea obiciam.

§. II.

Relata sententia repellitur.

Concedendum est Hurtado, omisionem physice entitatem non habere, est enim ipsum non esse entitatis, nihilominus concedendum non est, voluntatem metaphoricè, seu dependentè ab aliqua metaphora, seu ente rationis omittere, neque dicitur de voluntate omittere, sicut de pratis dicitur ridere, quia seclusa metaphora & translatione, prata non ridet, neque propriè risus pratis conuenit, qualibet autem metaphora seclusa, & quolibet ente rationis præciso, voluntas omittit, seu non operatur, quod est idem; & propriissimè absque vlla metaphora dicimus, voluntas non operatur, & potest operari. Dicitur, omisionem habere esse metaphoricum; si entitatem illi propriam, & physicam tribuamus, quæ illi non conuenit, & voluntas cum omittit, dicitur metaphoricè operari, propriè tamen & absque vlla metaphora non operari, seu omittere.

Deinde potentiam ad non esse, seu ad omisionem quæ metaphoricè dicitur, simpliciter esse, & modo positio significatur esse potentiam metaphoricam impropriam, & Logicam duplicem sensum potest habere. Primus est ipsam potentiam, & virtutem physicam per suammet entitatem physicam, per quam est operatiua, respicere actum metaphoricum, & improprium. Secundus est, ipsam potentiam intrinsecè, & ipsam virtutem metaphoricam esse. Secundus hic sensus ab omni veritate alienus est. Primus est castigandus, iuxta modò dicta de natura omisionis. Datur enim potentia physica, & positio ad negationes, quæ physice non sunt, sicut datur potentia realis factiua entium rationis, & ad chimericum actum datur potentia physica. Fateor potentiam physicam, intellectum videlicet, immediatè tantum efficere suas operationes, ex quibus entia rationis resultant: Veruntamen ex eo quod efficiat cognitiones, ex quibus entia rationis resultant, dicitur intellectus entia rationis efficere per virtutem physicam & positioam secum identificatam; & voluntas libere imperans cognitionem circa ens rationis, dicitur libere efficere entia rationis, neque minorem libertatem habet circa entia rationis resultantia ex cognitione, quam haberet circa alia entia realia, quæ ex ipsis cognitionibus resultarent. Rem hanc disertè, clarè, & doctè, paucis terminis complexus est sapientissimus Soar. tom. 1. Metaphys. disp. 19. sect. 4. num. 8. vbi dicit potestatem ad nolendum, seu suspendendum actionem, in se positioam quandam perfectionem esse, tamen in vsu per solam negationem, seu carentiam actus exerceri posse. His præiactis Hurtadum impugno.

Potentia ita amat, vt possit non amare: ergo est indifferens ad amandum, vel non amandum; ergo est libera ad amandum;